

Digital Smart Specialisation Platform & Espon Platform: Structure and Opportunities for EU Regions and Communities

UDC: 061.1EC:327.7:681.5

DOI: <https://doi.org/10.15421/152242>**Mamatova Tetiana**Dr.Sc., Full Prof., <https://orcid.org/0000-0003-1844-5377>, Mamatova.T.V@nmu.one**Chykarenko Iryna**Dr.Sc., Full Prof., <https://orcid.org/0000-0001-7381-7773>, Chykarenko.I@nmu.one**Borodin Yevgeniy**Dr.Sc., Full Prof., <https://orcid.org/0000-0002-7331-5981>, borodin.Ye.I@nmu.one*Dnipro University of Technology (Dnipro, Ukraine)*

Abstract

Purpose – to study the structure of the digital platforms Smart Specialization Platform (S3P) and ESPON, as well as the opportunities they offer for EU regions and communities, in order to identify areas for further scientific applied research and development of compulsory and elective educational components of educational and professional programs in the field of knowledge 28 "Public Administration and Management". **Topicality**. Smart specialization is seen as one of the methodological tools for bringing the quality of strategic planning closer to EU standards and increasing the capacity of Ukrainian regions to access funding for development programs and projects by attracting funds from EU structural funds. Ukraine's accession to the EU in 2022 creates new opportunities and challenges in this area that require science-based solutions, as well as the development of specific components of professional competence, including smart specialization skills, among local government practitioners. **Results**. A study of the thematic structure of the S3P makes it possible to characterize it as a powerful knowledge management portal in the field of regional smart specialization, which provides access to reviews of successful practices, creates a basis for building partnerships, and offers a variety of analytical tools. Any region of Ukraine can join the S3P after proper communication with the platform moderators and preparation of a package of documents. The ESPON digital platform provides, in particular, the following opportunities: conducting research with a territorial focus in order to adapt to the specifics and needs of residents and territories; citizens/politicians to understand how their community or territory performs in comparison to other European regions; obtaining up-to-date information and analysis on topics that are a priority on the European agenda. **Conclusions**. The task of training highly qualified and motivated specialists with advanced smart specialization skills capable of developing and implementing regional smart specialization strategies and community development strategies based on the study of leading EU experience and best practices using the potential of the S3P and ESPON platforms is becoming more relevant.

Keywords: strategy, infrastructural project, social project, region, territorial community, cooperation, digitalisation, public administration

Цифрові платформи Smart Specialisation Platform та Espon: структура та можливості для регіонів і громад ЄС

Маматова Тетяна, Чикаренко Ірина, Бородин Євгеній*Національний технічний університет «Дніпровська політехніка» (Дніпро, Україна)*

Анотація

Мета – вивчити структуру цифрових платформ Smart Specialisation Platform (S3P) та ESPON, а також можливості, які ними пропонуються для регіонів і громад ЄС, задля окреслення напрямів подальших наукових прикладних досліджень та розроблення обов'язкових та вибіркових освітніх компонентів освітньо-професійних програм галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування». **Актуальність**. Смарт-спеціалізація розглядається як один із методологічних інструментів наближення якості стратегічного планування до стандартів ЄС та збільшення спроможності регіонів України отримувати доступ до фінансування програм і проєктів розвитку через залучення коштів структурних фондів ЄС. Набуття Україною у 2022 році статусу країни-кандидата до вступу до ЄС зумовлює виникнення нових можливостей і викликів у цій сфері, які потребують науково-обґрунтованого розв'язання, а також розвинення у практиків місцевого самоврядування специфічних складових професійної компетентності, зокрема навичок смарт-спеціалізації. **Результати**. Вивчення тематичної структури S3P дозволяє схарактеризувати її як потужний портал управління знаннями у сфері регіональної смарт-спеціалізації, який надає доступ до оглядів успішних практик, створює основу для розбудови партнерств, пропонує різноманітні аналітичні інструменти. Будь які області України за умов належної комунікації із модераторами платформи і підготовки пакету документів можуть приєднатися до S3P. Цифрова платформа ESPON надає, зокрема, можливість: проведення досліджень із територіальним фокусуванням з метою адаптації до специфіки та потреб мешканців і територій; громадянам/політикам зрозуміти, як їхня громада чи територія працює у порівнянні з іншими європейськими регіонами; отримати актуальну інформацію та аналітику на теми, які є пріоритетними на європейському порядку денному. **Висновки**. Актуалізується завдання підготовки висококваліфікованих та вмотивованих фахівців з розвиненими навичками смарт-спеціалізації, здатних розробляти та впроваджувати регіональні стратегії смарт-спеціалізації та стратегії розвитку територіальних громад на основі вивчення провідного досвіду та кращих ЄС із використанням потенціалу платформ S3P та ESPON.

Ключові слова: стратегія, інфраструктурний проєкт, соціальний проєкт, регіон, територіальна громада, співробітництво, диджиталізація, публічне управління

Стаття надійшла / Article arrived: 08.11.2022

Схвалено до друку / Accepted: 28.12.2022

Вступ.

У листопаді 2009 року Європейська Комісія опублікувала звіт «Знання для зростання» (Knowledge for Growth), який був результатом роботи експертно-консультативної групи при ЄС. Перед групою експертів стояло завдання знайти альтернативу державній політиці, яка розпорошує державні інвестиції в знання та інновації - дослідження, освіту, державну підтримку бізнес-досліджень і розробок тощо - на такі сфери технологічних досліджень, як біотехнології, ІКТ і нанотехнології. Група експертів запропонувала, щоб національні і, особливо, регіональні уряди заохочували інвестиції в галузі, які б «доповнювали інші виробничі активи країни, створюючи майбутній внутрішній потенціал і міжрегіональну порівняльну перевагу» (OECD/OCDE, 2013). Ця стратегічна пропозиція отримала назву «смарт спеціалізація» (Smart Specialisation), швидко поширилася і була прийнята в Порядку денному ЄС до 2020 року з його цілями розумного, сталого та інклюзивного зростання (European Commission, 2010).

Вже понад 10 років з метою концентрації ресурсів на дослідженнях та інноваціях для максимізації впливу структурних фондів ЄС, наявність стратегії досліджень та інновацій для розумної спеціалізації (Research and Innovation strategies for Smart Specialisation, RIS3 або S3) стало тим фактором, що зумовлює для регіону майбутнє фінансування програм, інфраструктурних і соціальних проєктів зі структурних фондів ЄС. Зазначений підхід є визнаним і широко апробованим у Європейському Союзі – понад 180 європейських регіонів і 19 країн використовують його, щоб визначити свої сильні сторони та можливості (Smart Specialisation Platform, 2022). Розроблення RIS3/S3 також значною мірою поширено за межами ЄС, зокрема на Smart Specialisation Platform зареєстровано 7 країн і 42 регіони, які не входять до ЄС. Відповідні процеси розгортаються і в Україні.

Правову основу смарт-спеціалізації в Україні було закладено у 2015 р., коли постановами Кабінету Міністрів було затверджено Порядок розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів (Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії, 2015) та Порядок розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених

регіональних стратегій і планів заходів (Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій, 2015). Зазначені нормативні документи вводили категорію «смарт-спеціалізація», яка розуміється як «підхід, що передбачає аргументоване визначення суб'єктами регіонального розвитку в рамках регіональної стратегії окремих стратегічних цілей та завдань щодо розвитку видів економічної діяльності, які мають інноваційний потенціал з урахуванням конкурентних переваг регіону та сприяють трансформації секторів економіки в більш ефективні» (Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії, 2015, ст. 2).

За вимогами згаданих вище нормативних документів, у проєктах регіональної стратегії мають бути визначені, зокрема: тенденції та основні проблеми соціально-економічного розвитку регіону, що включають результати SWOT-аналізу регіонального розвитку та оцінки його природно-ресурсного, виробничого, трудового, наукового, фінансового та інноваційного потенціалу, визначені на засадах смарт-спеціалізації, зовнішні тенденції інноваційного розвитку, що впливатимуть на розвиток регіону; стратегічні цілі, пріоритети розвитку регіону, зокрема ті, що визначені на засадах смарт-спеціалізації, відповідно до стратегічного бачення розвитку регіону (Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій, 2015, ст. 9). У 2018 р. ст. 9 Порядку розроблення регіональних стратегій було доповнено вимогою, що не менше ніж одна стратегічна ціль регіональної стратегії визначається на засадах смарт-спеціалізації та передбачає інноваційний розвиток пріоритетних видів економічної діяльності регіону, підвищення рівня конкурентоспроможності регіону (Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій, 2015, ст. 9).

У 2018 році зазначені порядки були доповнені обґрунтуванням мети впровадження смарт-спеціалізації у стратегічне планування регіонального розвитку, а саме: «забезпечення сталого розвитку регіонів; підвищення ефективності управління інноваційними процесами у регіонах; створення сприятливого середовища для провадження інноваційної діяльності; підвищення рівня інноваційної та інвестиційної активності регіонів; запровадження системної державної підтримки розвитку інновацій у регіонах» (Про внесення змін, 2018, п. 1). Наступним кроком стало затвердження наказом Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 31 березня 2016 р. Методики розроблення, проведення

моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації (Про затвердження Методики, 2016).

Зростає інтерес до проблематики smart спеціалізації у вітчизняних виданнях, зокрема вивчаються: загально теоретичні підходи європейської smart-спеціалізації (Бжуска, & Пика, 2012; Дунаев, 2014; Возняк, 2021; Федяєва, 2018); інституційно-правові засади впровадження та особливості реалізації концепції європейської smart-спеціалізації в Україні (Смелянов, & Козлова, 2018; Залуцький, 2019; Сорока, 2019); галузеві та регіональні виміри smart-спеціалізації (Косенкова, 2017; Грошев, 2018; Чикаренко, Маматова, & Чикаренко, 2020; Іщук, & Созанський, 2021). У 2020-2021 роках видано монографічні роботи «Формування «розумної спеціалізації» в економіці України» (Єгоров et al., 2020) та «Інноваційна діяльність і формування smart-спеціалізації в економіці України» (Єгоров et al., 2021). Але чисельність публікацій, які б розкривали можливості для інноваційного розвитку регіонів України із застосуванням Європейської платформи smart-спеціалізації, вкрай обмежена (Березняк, 2019; Сорока, 2022).

Таким чином, огляд результатів останніх наукових розвідок проблемного поля упровадження smart-спеціалізації в Україні дозволяє стверджувати, що smart-спеціалізація розглядається як один із методологічних інструментів наближення якості стратегічного планування до стандартів ЄС та збільшення спроможності регіонів України отримувати доступ до фінансування програм і проєктів розвитку через залучення коштів структурних фондів ЄС. Набуття Україною у 2022 році статусу країни-кандидата до вступу до ЄС зумовлює виникнення нових можливостей і викликів у цій сфері, які потребують науково-обґрунтованого розв'язання, а також розвинення у практиків місцевого самоврядування специфічних складових професійної компетентності, зокрема навичок smart-спеціалізації (smart specialisation skills).

З огляду на зазначене, **метою статті** є вивчити структуру цифрових платформ Smart Specialisation Platform та ESPON, а також можливості, які ними пропонуються для регіонів і громад ЄС, задля окреслення напрямів подальших наукових прикладних досліджень у галузі знань публічного управління і адміністрування та розроблення обов'язкових та вибіркового освітніх компонент освітньо-професійних та освітньо-наукових програм підготовки фахівців галузі знань 28 «Публічне управління та адміністрування».

Результати дослідження.

У звіті OECD «Innovation-driven Growth in Regions: The Role of Smart Specialisation» (Зростання в регіонах, рушійною силою якого є інновації: роль smart-спеціалізації) smart-спеціалізація – це промислова та інноваційна структура для регіональних економік, яка має на меті проілюструвати, як державна політика, рамкові умови (особливо – політика у сфері НДДКР та інноваційно-інвестиційна політика) можуть впливати на економічну, наукову та технологічну спеціалізацію регіону і, як наслідок, на його продуктивність, конкурентоспроможність та шлях економічного зростання (OECD/OCDE, 2013).

На думку експертів, це логічне продовження процесу поглиблення, диверсифікації та спеціалізації більш загальних інноваційних стратегій з урахуванням регіональної специфіки, міжрегіональних аспектів та можливостей співробітництва і, таким чином, можливий спосіб допомогти розвиненим країнам ОЕСР, а також країнам, що розвиваються, перезапустити економічне зростання, використовуючи засновані на знаннях інноваційні інвестиції (innovation led/knowledge-based investments).

В Україні процеси пілотування регіональних стратегій smart-спеціалізації активізувалися у 2018-2019 роках. За результатами дослідження «Смарт Спеціалізація в Україні: пів року після прийнятих обласних стратегій розвитку» (Український інститут міжнародної політики, 2020), спрямованого на здійснення аналізу стану впровадження підходу smart-спеціалізації в Україні та вироблення наступних кроків для подальшої розробки пріоритетів S3, було визначено, що у 2019 році чисельність пілотних регіонів заросла до 12, а в стратегіях розвитку областей на 2021-2027 роки було вперше визначено конкретні галузі економічної діяльності, які в більшості випадків співпадають з S3 за аналізом даних експертів ЄС. Водночас, було з'ясовано, що жодна область не має розроблених пріоритетів S3.

Можна погодитися із висновком експертів Асоціації підприємств промислової автоматизації України (INDUSTRY4UKRAINE), які зазначають, що в Україні процеси розроблення регіональних стратегій smart-спеціалізації і самі затверджені в областях стратегії регіонального розвитку на період 2021-2027 рр. демонструють: недостатність розуміння методології європейської smart-спеціалізації; відсутність у публічних службовців на всіх рівнях відповідних навичок; недостатність залучення представників бізнесу і громадськості;

неготовність наукової і академічної спільноти здійснювати методичний і науковий супровід процесів смарт-спеціалізації (Асоціація підприємств промислової автоматизації України, 2020; Асоціація підприємств промислової автоматизації України, 2022).

На наш погляд, задля вирішення окреслених проблем необхідно максимально використовувати можливості, які пропонують спеціалізовані цифрові платформи ЄС Smart Specialisation Platform і ESPON.

Як зазначає EU Science Hub, Smart Specialisation Platform (S3P) допомагає державам-членам ЄС та регіонам розробляти, впроваджувати та переглядати свої RIS3, зокрема: фокусування на визначенні нішевих областей конкурентних сильних сторін (niche areas of competitive strength); вирішенні основних суспільних викликів (societal

challenges); впровадженні «орієнтованого на попит виміру» (demand-driven dimension); сприянні розбудові інноваційних партнерств з акцентом на посиленні координації між різними «суспільними стейкхолдерами» (different societal stakeholders); узгодженні ресурсів і стратегій між приватними та державними суб'єктами різних рівнів управління (EU Science Hub, 2022).

У загальній структурі вебсайту S3P виокремлено розділи: платформа S3 (S3Platform); партнерство задля регіональних інновацій (PRI, Partnerships for Regional Innovation); методологія смарт-спеціалізації (Concept); співробітництво (Cooperation); тематичні напрямки платформи (Thematics); можливості для різних типів територій (Territories); інструменти (Tools); знання Knowledge (рис. 1). На стартовій сторінці відвідувачам одразу пропонується приєднатися до платформи.

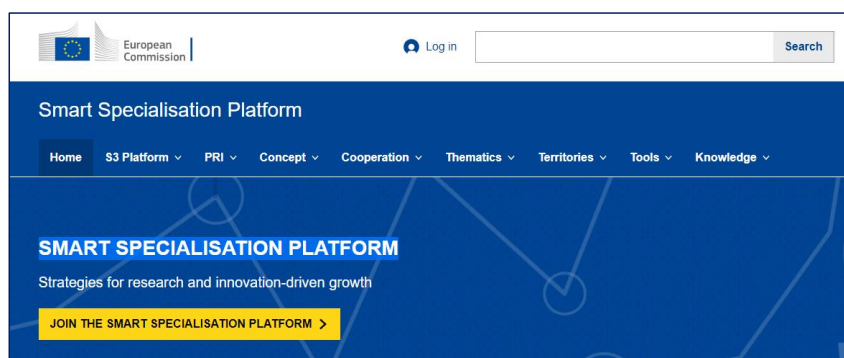

Рис. 1. Загальна структура вебсайту Smart Specialisation Platform (Smart Specialisation Platform, 2022)

Вивчення тематичної структури Smart Specialisation Platform у розрізі тем розділів та наявних підрозділів вебсайту (табл. 1), а також відповідного контенту, дозволяє схарактеризувати цю цифрову платформу як потужний портал управління знаннями у сфері регіональної смарт-спеціалізації, який надає доступ до оглядів успішних практик, створює основу для розбудови партнерств, пропонує різноманітні аналітичні інструменти. Будь які області України за умов належної комунікації із модераторами платформи і підготовки пакету документів можуть приєднатися до S3Platform.

Наприклад, надзвичайно корисними є точки зору визначення регіональних смарт-пріоритетів є: інструмент візуалізації S3 пріоритетів по всій Європі (Eye@RIS3); хаб цифрових інновацій (Digital Innovation Hub); інструмент візуалізації та порівняння інвестицій у дослідження та інновації за різними каналами фінансування та програмами ЄС у різних регіонах ЄС (Territorial Economic Data Viewer, TEDv), який дозволяє проаналізувати під час розроблення

і реалізації стратегії економічні показники Євростату, заплановані інвестиції, пов'язані з дослідженнями та інноваціями, в рамках ESIF та фінансування програми «Горизонт 2020», отримані від зацікавлених сторін.

Не менш практично орієнтованою є цифрова платформа ESPON (ESPON, 2022). European Observation Network for Territorial Development and Cohesion (ESPON) – це фінансована ЄС програма, яка надає якісну експертизу органам державної влади, відповідальним за розроблення територіальної політики.

Усі 27 країн-членів ЄС та 4 країни-партнери (Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія та Швейцарія) беруть участь у програмі ESPON і роблять свій внесок у її співфінансування. Як і кожна програма, що фінансується ЄС, ESPON керується спеціальним органом управління (Managing Authority), яким у даному випадку є Міністерство енергетики та просторового планування Люксембургу (Ministry of Energy and Spatial Planning of Luxembourg). Програма реалізується Європейським об'єднанням

Табл. 1

Тематична структура Smart Specialisation Platform

Розділ	Теми розділу	Підрозділи (за наявності) / Контент
Home	Основні напрямки - Останні новини - Останні події	
S3Platform	What is Smart Specialisation? / Що таке смарт-спеціалізація?	
	Join the S3 Platform / Приєднання до Платформи S3	EU region / Регіони ЄС EU Member State / Країни-учасниці ЄС non-EU region or country / Країни- не учасниці ЄС
	Where we are	Зареєстровані на Платформі S3 країни та регіони
	Who we are	Команда S3
	Smart Specialisation Newsletter / Learning from practice / Обмін досвідом	
	Participation in the Pilot / Участь у пілоті	
	Partnerships for Regional Innovation Playbook	
PRI	PRI FAQs	
	Governance / Врядування заради успішності S3	
	Entrepreneurial Discovery Process (EDP) / Процес підприємницького відкриття	
Concept	Monitoring & Evaluation / Моніторинг та оцінювання	
	Guidance / Настанови	Design / Розроблення S3
		Implementation / Упровадження S3
	Implementation / Упровадження S3	
Cooperation	Inter-territorial Cooperation/	S3 Thematic Platforms / Тематичні платформи
		EU Macro-Regional Strategies / Макрорегіони
		Arctic / Арктика
		Atlantic Arc / «Атлантична дуга»
	International Cooperation / Міжнародне співробітництво	
	S3 Beyond EU / За межами ЄС	EU Enlargement / Розширення ЄС
		Neighbourhood / Сусідство
Thematics	Peer review / Взаємооцінювання задля розроблення S3	
	Agri food / Агро- та продовольча сфери	
	Blue growth / Підтримка морського та судноплавного секторів	
	Digital Innovation for Industry / Цифрові інновації для промисловості	
	Energy / Енергетика	
	Industrial Modernisation / Модернізація промисловості	
	Industrial Transition / Індустріальний перехід	
	Education and Skills for S3	Higher Education for Smart Specialisation (HESS)
		Regional Innovation Impact Assessment (RIIA)
	Sustainable development Goals / Смарт спеціалізація та Цілі сталого розвитку	
Territories	Targeted support / Підтримка у вдосконаленні та впровадженні S3	
	EU territories	
	Non-Eu territories	EU Enlargement / Розширення ЄС
		EU Neighbourhood / Сусіди ЄС
		Latin America / Латинська Америка
		Arctic / Арктика
Tools	Asia-Pacific / Азійсько-Тихоокеанський регіон	
	Eye@RIS3 / Інструмент візуалізації S3 пріоритетів по всій Європі	
	Digital Innovation Hub / Хаб цифрових інновацій	
	Territorial Economic Data Viewer (TEDv) / Інструмент візуалізації та порівняння інвестицій у дослідження та інновації за різними каналами фінансування та програмами ЄС у різних регіонах ЄС	
	Publications / Публікації	
Knowledge	News / Новини	
	Events / Події	
	Publications / Публікації	

Джерело: складено авторами за матеріалами (Smart Specialisation Platform, 2022).

територіального співробітництва ESPON (European Grouping for Territorial Cooperation, EGTC) – структурою, створеною Люксембургом спільно з трьома бельгійськими регіонами: Фландрією, Валлонією та Брюссельським столичним регіоном (ESPON, 2022).

За інформацією сторінки «ESPON 2023» зазначеної цифрової платформи (ESPON, 2022), загальний бюджет ESPON на програмний період 2021-2027 рр. становить 60 млн Євро, з яких внесок ЄС – 80 % (48 млн Євро), а внесок 27 країн-членів – 20 % (12 млн Євро).

Крім того, програма ESPON 2030 отримує підтримку в розмірі 1 685 млн Євро від 4 країн-партнерів (Ісландія, Ліхтенштейн, Норвегія, Швейцарія). ESPON здійснює дослідження на основі визначення потреб європейських органів публічного управління на всіх рівнях. Будь-який місцевий, регіональний чи національний орган влади, а також інституція ЄС може повідомити про потреби у підтримці політики та стати стейкхолдером ESPON.

Вивчення структури та контенту цифрової платформи ESPON (табл. 2) дозволяє

Табл. 2

Тематична структура платформи ESPON

Розділ	Теми розділу	Підрозділи (за наявності) / Контент
Номе	Основні напрямки – Публікації – Інструменти і карти	
ESPON 2023	Thematic Action Plans / Тематичні плани дій:	
	Approved / Затверджені	Climate Neutral Territories / Кліматично нейтральні території
		Governance of New Geographies / Управління новими географічними територіями
		Places Resilient to Crises / Місця, стійкі (резильєнтні) до криз
		Perspectives for All People and Places / Перспективи для всіх людей і місць
	Identified (coming in 2023) / Ідентифіковано (з'являться у 2023 р.)	Living, Working and Travelling Across Borders /
		Smart Connectivity /
		European Territories in Global Interactions /
		Adapting to the Impacts of Climate Change /
What's New	News / Новини	Latest News
		ESPON Blog
		Newsletter Subscribe
	Events / Події	Seminars
		Workshops
		ESPON at Events
	Press / ЗМІ	Press Releases / Прес-релізи
		Press Clippings / Вирізки з преси
	Topics & Policy / Теми і політика	Publications / Публікації
		Case Studies / Кейс-стаді
		Country Fiches / «Фішки» країн
		Handbooks / Довідники
Tools & Maps / Інструменти і карти	ESPON Database	
	ESPON Online Mapfinder	
	ESPON TIA Tool	
	ESPON Fuore webtool	
	MRS. ESPON Tool – Monitoring of Macro-regions in Europe	
	SDGS Benchmarking Tool	
Participate in your country	ESPON Regico Tool	
	Перехід до ресурсів у обраній країні ЄС	

Джерело: складено авторами за матеріалами (ESPON, 2022).

схарактеризувати її як другий потужний портал управління знаннями у сфері регіональної смарт-спеціалізації, який надає, зокрема, можливість: проведення досліджень із територіальним фокусуванням з метою адаптації до специфіки та потреб мешканців і територій; громадянам/політикам зрозуміти, як їхня громада чи територія працює у порівнянні з іншими європейськими регіонами; отримати актуальну інформацію та аналітику на теми, які є пріоритетними на європейському порядку денному.

Серед інших інструментів платформи ESPON відзначимо «Інструмент бенчмаркінгу Цілей сталого розвитку» (SDGs benchmarking tool), який сприяє європейським органам публічного управління на всіх рівнях у локалізації та досягненні цілей сталого розвитку ООН.

Висновки.

1. В Україні процеси пілотування регіональних стратегій смарт-спеціалізації активізувалися у 2018-2019 роках, у стратегіях розвитку областей на 2021-2027 роки було вперше визначено конкретні смарт-галузі економічної діяльності, які, водночас, не можна вважати пріоритетами S3. Покращенню розуміння методології європейської смарт-спеціалізації сприятиме максимальне використання вітчизняними розробниками можливостей, які пропонують спеціалізовані цифрові платформи ЄС Smart Specialisation Platform і ESPON.

2. Вивчення тематичної структури Smart Specialisation Platform у розрізі тем розділів та наявних підрозділів вебсайту,

а також відповідного контенту, дозволяє схарактеризувати цю цифрову платформу як потужний портал управління знаннями у сфері регіональної смарт-спеціалізації, який надає доступ до оглядів успішних практик, створює основу для розбудови партнерств, пропонує різноманітні аналітичні інструменти. Будь які області України за умов належної комунікації із модераторами платформи і підготовки пакету документів можуть приєднатися до S3Platform.

3. Дослідження структури та контенту цифрової платформи ESPON дозволило схарактеризувати її як другий потужний портал управління знаннями у сфері регіональної смарт-спеціалізації, який надає, зокрема, можливість: проведення досліджень із територіальним фокусуванням з метою адаптації до специфіки та потреб мешканців і територій; громадянам/політикам зрозуміти, як їхня громада чи територія працює у порівнянні з іншими європейськими регіонами; отримати актуальну інформацію та аналітику на теми, які є пріоритетними на європейському порядку денному.

4. Актуалізується завдання підготовки висококваліфікованих та вмотивованих фахівців з розвиненими навичками смарт-спеціалізації, здатних розробляти та впроваджувати регіональні стратегії смарт-спеціалізації та стратегії розвитку територіальних громад на основі вивчення провідного досвіду та кращих практик ЄС із використанням потенціалу платформ S3P та ESPON.

БІБЛІОГРАФІЧНІ ПОСИЛАННЯ

- Березняк, Н. В. Європейська платформа смарт-спеціалізації – нові можливості для інновацій в Україні. *Наука, технології, інновації*. 2019. № 1. С. 3-7.
- Бжуска, Я., & Пика, Я. Розумна спеціалізація регіону. *Вісн. нац. ун-ту «Львівська політехніка»*. Логістика. 2012. № 749. С. 362-366. Retrieved from <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/25853/1/65-362-366.pdf>.
- Відбулося обговорення на тему: «Смарт Спеціалізація в Україні: пів року після прийнятих обласних стратегій розвитку». *Український інститут міжнародної політики*: веб-сайт. 30.07.2020. Retrieved from <http://www.uip.org.ua/> відбулося-обговорення-на-тему-смарт-с/
- Возняк, Г. В. Теоретико-методологічні аспекти формування моделі смарт-спеціалізації регіонів України. *Регіональна економіка*. № 2. 2021. С. 27-36. Retrieved from <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-3>.
- Грошев, С. В. Управління smart-спеціалізацією фермерських господарств як стратегічний напрям підвищення ефективності використання земельних ресурсів. *Український журнал прикладної економіки*. 2018. Т. 3. № 2. С. 217-225.
- Дунаєв, І. В. Ціннісні цілі модернізації регіональної економіки крізь призму принципу «розумної спеціалізації». *Аналітика і влада*. 2014. № 9. С. 260-266.
- Єгоров І. Ю. (ed.), Бажал Ю. М., Хаустов В. К., & Черненко С. М. Формування «розумної спеціалізації» в економіці України: колективна монографія. НАН України, ДУ «Ін-т. екон. та прогнозів. НАН України». Київ, 2020. 278 с. Retrieved from <http://ief.org.ua/docs/mg/331.pdf>.
- Ємельянов, В. М., & Козлова, Л. В. Особливості реалізації концепції smart-спеціалізації в Україні. *Публічне управління та регіональний розвиток*. 2019. № 6. С. 777-801. DOI:10.34132/pard2019.06.04.
- Залуцький, І. Р. Інституційно-правові засади впровадження смарт-спеціалізації в Україні. *Соціально-економічні проблеми сучасного періоду України*. 2019. Вип. 5 (139). С. 3-14. Retrieved from [http://ird.gov.ua/sep/sep20195\(139\)/sep20195\(139\)_003_Zalutskyi.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20195(139)/sep20195(139)_003_Zalutskyi.pdf).
- Інноваційна діяльність і формування смарт-спеціалізації в економіці України : колективна монографія / Єгоров І.Ю., Родченко В.Б. та ін. ; за ред. І. Ю. Єгорова ; НАН України, ДУ «Ін-т. екон. та прогнозів. НАН України». Харків, 2021. 168 с. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/1MpUXMLNjX7NcHPX1idTSiHfK1NofdawY/view>.

- Ишук, С. О., & Созанський, Л. Й. Критерії вибору напрямів смарт-спеціалізації регіону (на прикладі Харківської області). *Регіональна економіка*. 2021. № 3. С. 46-56. Retrieved from http://re.gov.ua/re202103/re202103_046_IshchukSOSozanskyLY.pdf.
- Косенкова, Т. В. Перспективи розвитку SMART-спеціалізації у Харківській області. *Соціальна економіка*. 2017. Вип. 53 (1). С. 76-80.
- Паралельні світи смарт-спеціалізації – чи можливо та як їх зблизити. INDUSTRY4UKRAINE «Асоціація Підприємств Промислової Автоматизації України»: веб-сайт. 17.12.2020. Retrieved from <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/25853/1/65-362-366.pdf>
- Про внесення змін до порядків, затверджених постановами Кабінету Міністрів України від 11 листопада 2015 р. № 931 і 932 : *Постанова Кабінету Міністрів України* від 14 лист. 2018 р. № 959 Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-2018-%D0%BF/ed20181117#n97>
- Про затвердження Методики розроблення, проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації регіональних стратегій розвитку та планів заходів з їх реалізації : *Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України* від 31 бер. 2016 р. № 79. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0632-16/ed20190212#n188>
- Про затвердження Порядку розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених Стратегії і плану заходів : *Постанова Кабінету Міністрів України* від 11 лист. 2015 р. № 931. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-2015-n/ed20181117#n76>
- Про затвердження Порядку розроблення регіональних стратегій розвитку і планів заходів з їх реалізації, а також проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації зазначених регіональних стратегій і планів заходів : *Постанова Кабінету Міністрів України* від 11 лист. 2015 р. № 932. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-n/ed20181117#n63>
- Смарт-спеціалізація в Україні – якою має бути цільова модель. INDUSTRY4UKRAINE «Асоціація Підприємств Промислової Автоматизації України»: веб-сайт. 07.02.2021. Retrieved from <https://www.industry4ukraine.net/publications/smart-specjalizacziya-v-ukrayini-yakoyu-maye-buty-czilova-model/>
- Сорока, М. А. Смарт-спеціалізація у стратегічному плануванні на регіональному та місцевому рівнях: витоки підходу та перспективи для України. *Аспекти публічного управління*. 2019. Т. 7. № 8. С. 20-29. DOI: 10.15421/151938.
- Сорока, М. Цифрова платформа Європейської Комісії «Smart Specialisation Platform»: можливості для інноваційного розвитку регіонів України. *Молодіжна наука заради миру та розвитку : зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції, м. Чернівці, 9-11 листопада 2022 р.* Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. ім. Ю. Федьковича, 2022. С. 498–500.
- Федяєва, М. С. «Розумна» спеціалізація як інструмент трансформації національної економіки (теоретичний аспект). *Причорноморські економічні студії*. 2018. Вип. 26 (1). С. 87-92.
- Чикаренко, І., Маматова, Т., & Чикаренко, О. Стратегія регіонального розвитку на основі Смарт-спеціалізації: методологічні засади. *Аспекти публічного управління*. 2020. 8(1), 30–42. DOI: 10.15421/152003
- ESPON : web-site. 2022. Retrieved from <https://www.espon.eu/>
- European Commission. Communication from the Commission Europe 2020 A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussels, 3.3.2010 COM(2010). 2010. Retrieved from <https://cutt.ly/f98cSoX>
- Innovation-driven Growth in Regions: The Role of Smart Specialisation / OECD/OCDE, 2013. 202 p. Retrieved from <https://www.oecd.org/sti/inno/smart-specialisation.pdf>.
- Smart Specialisation Platform: web-site. Retrieved from <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home> (access date 05.09.2022).
- Smart Specialisation. EU Science Hub : web-site. 2022. Retrieved from https://joint-research-centre.ec.europa.eu/scientific-activities-z/smart-specialisation_en
- The Smart Specialisation Platform. How it helps regions / Joint Research Centre, 2017. Retrieved from https://joint-research-centre.ec.europa.eu/system/files/2017-09/smart-poster-arte-final_entero_update_2016.pdf
- What is Smart Specialisation? Smart Specialisation Platform : web-site. Retrieved from <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/what-we-do>

REFERENCES

- A discussion was held on the topic: "Smart Specialization in Ukraine: half a year after the adoption of regional development strategies". (2020, July 30). *Ukrainian Institute of International Policy*. Retrieved from <http://www.uuip.org.ua/held-a-discussion-on-the-topic-of-smart-s/>
- A strategy for smart, sustainable and inclusive growth. Brussels, 3.3.2010 COM. (2010). Retrieved from <https://cutt.ly/f98cSoX>.
- Bereznyak, N. V. (2019). The European platform of smart specialization – new opportunities for innovation in Ukraine. *Science, technology, innovation*, 1, 3-7.
- Bzhuska, Ya., & Pyka, Ya. (2012). Smart specialization of the region. *Visn. national Lviv Polytechnic University. Logistics*, 749, 362-366. Retrieved from <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/25853/1/65-362-366.pdf>.
- Chikarenko, I., Mamatova, T., & Chikarenko, O. (2020). Regional development strategy based on Smart specialization: methodological principles. *Public administration aspects*, 8(1), 30-42. DOI: 10.15421/152003.
- Dunaev, I. V. (2014). Valuable goals of modernization of the regional economy through the prism of the principle of "smart specialization". *Analytics and power*, 9, 260-266.
- ESPON. (2022). Retrieved from <https://www.espon.eu/>

- European Commission. *Communication from the Commission Europe*. (2020).
- Fedyaeva, M. S. (2018). "Smart" specialization as a tool for the transformation of the national economy (theoretical aspect). *Black Sea Economic Studies*, 26 (1), 87-92.
- Groshev, S. V. (2018). Management of smart-specialization of farms as a strategic direction to improve the efficiency of land resource use. *Ukrainian Journal of Applied Economics*, 3(2), 217-225.
- Innovation-driven Growth in Regions: The Role of Smart Specialization/OECD/OCDE*. (2013). Retrieved from <https://www.oecd.org/sti/inno/smart-specialisation.pdf>.
- Yehorova, I. Yu. (Ed.), Rodchenko, V. B. (2021). *Innovative activity and the formation of smart specialization in the economy of Ukraine*. (Collective monograph). National Academy of Sciences of Ukraine, State University "Inst. economy and predicted National Academy of Sciences of Ukraine". Kharkiv. Retrieved from <https://drive.google.com/file/d/1MpUXMLNjX7NcHPX1idTSiHFk1NofdawY/view>
- Ishchuk, S. O., & Sozanskyi, L. Y. (2021). Criteria for choosing areas of smart specialization in the region (on the example of Kharkiv region). *Regional economy*, 3, 46-56. Retrieved from http://re.gov.ua/re202103/re202103_046_IshchukSOSozanskyiLY.pdf.
- Kosenkova, T. V. (2017). Prospects for the development of SMART specialization in the Kharkiv region. *Social economy*, 53(1), 76-80.
- On making changes to the procedures approved by the resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated November 11, 2015 №931 and 932. №959. (2018, November 14). *Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-2018-%D0%BF/ed20181117>
- On the approval of the Methodology for the development, monitoring and evaluation of the effectiveness of the implementation of regional development strategies and action plans for their implementation. №79. (2016, March 31). *Order of the Ministry of Regional Development, Construction and Housing and Communal Services of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0632-16/ed20190212#n188>
- On the approval of the Procedure for the development of regional development strategies and action plans for their implementation, as well as monitoring and evaluation of the effectiveness of the implementation of the specified regional strategies and action plans. №932. (2015, November 11). *Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/932-2015-%D0%BF/ed20181117#n63>
- On the approval of the Procedure for the development of the State Strategy for Regional Development of Ukraine and the plan of measures for its implementation, as well as the monitoring and evaluation of the effectiveness of the implementation of the specified Strategy and the plan of measures. №931. (2015, November 11). *Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/931-2015-%D0%BF/ed20181117#n76>
- Parallel worlds of smart specialization – is it possible and how to bring them together. (2020, December 12). *INDUSTRY4UKRAINE "Association of Industrial Automation Enterprises of Ukraine"*. Retrieved from <http://ena.lp.edu.ua:8080/bitstream/ntb/25853/1/65-362-366.pdf>
- Smart specialization in Ukraine – what should be the target model. (2021, July 2). *INDUSTRY4UKRAINE "Association of Industrial Automation Enterprises of Ukraine"*. Retrieved from <https://www.industry4ukraine.net/publications/smart-specializacziya-v-ukrayini-yakoyu-maye-buty-czilova-model/>
- Smart Specialization Platform*. Retrieved from <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/home>
- Smart Specialization. (2022). *EU Science Hub*. Retrieved from https://joint-research-centre.ec.europa.eu/scientific-activities-z/smart-specialisation_en
- Soroka, M. (2022). Digital platform of the European Commission "Smart Specialization Platform": opportunities for innovative development of regions of Ukraine. *Youth science for the sake of peace and development: coll. of the materials of the International Scientific and Practical Conference, Chernivtsi, November 9-11, 2022*. Chernivtsi: Chernivtsi. national Univ. named after Yu. Fedkovicha, (pp. 498-500).
- Soroka, M. A. (2019). Smart specialization in strategic planning at the regional and local levels: origins of the approach and prospects for Ukraine. *Public administration aspects*, 7(8), 20-29. DOI: 10.15421/151938
- Egorov, I. Yu., Bazhal, Yu. M., Haustov, V. K., Chernenko, S. M., & Yehorova, I. Yu. (Ed.). (2020). *The formation of "smart specialization" in the economy of Ukraine*. (Collective monograph). National Academy of Sciences of Ukraine, State University "Inst. economy and forecasts. National Academy of Sciences of Ukraine". Kyiv. Retrieved from <http://ief.org.ua/docs/mg/331.pdf>
- The Smart Specialization Platform. How it helps regions. (2017). *Joint Research Centre*. Retrieved from https://joint-research-centre.ec.europa.eu/system/files/2017-09/smart-poster-arte-final_entero_update_2016.pdf
- Vozniak, H. V. (2021). Theoretical and methodological aspects of the formation of a model of smart specialization of the regions of Ukraine. *Regional economy*, 2, 27-36. Retrieved from <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2021-2-3>
- What is Smart Specialization? Smart Specialization Platform*. Retrieved from <https://s3platform.jrc.ec.europa.eu/what-we-do>
- Yemelyanov, V. M., & Kozlova, L. V. (2019). Peculiarities of implementing the concept of smart specialization in Ukraine. *Public administration and regional development*, 6, 777-801. DOI:10.34132/pard2019.06.04.
- Zalutskyi, I. R. (2019). Institutional and legal foundations of the introduction of smart specialization in Ukraine. *Socio-economic problems of the modern period of Ukraine*, 5(139), 3-14. Retrieved from [http://ird.gov.ua/sep/sep20195\(139\)/sep20195\(139\)_003_ZalutskyyI.pdf](http://ird.gov.ua/sep/sep20195(139)/sep20195(139)_003_ZalutskyyI.pdf)